

“Edebiyatımızda çocuğa karşı bir kandırma merakı var”

İçindeki yazma tutkusunu keşfeden bir çocuğun hikâyesini anlatan **Necati Tosuner**:
“Benim kitaplarımda çocuğa ve yetişkine yazmak arasında pek fark yok. Bir terzinin yetişkine ve çocuğa pantolon dikerken aynı işçilikle yapması, sadece ölçüleri değiştirmesi gibi.”

HALİL TÜRKDEN
halilturkden@gmail.com

Çocuk edebiyatını zenginleştiren dil ustası **Necati Tosuner**'le, içindeki yazma tutkusunu keşfeden bir çocuğun hikâyesini anlattığı beşinci çocuk kitabı **Kitabın Adı**'ndan, yarım asırlık bir edebiyat serüvenine ilişkin söyleştik.

Yetişkinlere de, gençlere de, çocuklara da yazıyorsunuz. Özellikle çocuklara yazarken kalemin ucu nasıl değişiyor?

Necati Tosuner'in kitaplarında çocuğa ve yetişkine yazmak arasında pek fark yok. Bir terzinin yetişkine ve çocuğa pantolon dikerken aynı işçilikle yapması, sadece ölçüleri değiştirmesi gibi. Karakterler de dahil olmak üzere çocuğa olan yaklaşımın yetişkinden farkı değil.

Sizin bilindik bir lafınız var. “Çocuğu adam yerine koyan bir yaklaşıma ihtiyaç var,” dersiniz. Bunu yapmanın da incelikleri olsa gerek...

Hayatın her alanında olduğu gibi edebiyatta da öyle. Örneğin, yolculuklarda çocuğa bilet almama gibi bir tutum vardır. Ya kucağa, ya araya bir yerlere oturur çocuklar. Çocuk da sinir olur haliyle. Almanya'da bulunduğum günlerde, çocukların da kendi biletini bastığını ve kendi yerine oturduğunu, yani birey gibi hissettiğini görmüştüm. Edebiyatımızda ve ilişkilerimizde çocuğa karşı bir kandırma merakı var. Çocuğa ne yazsan, ne yapsan inanır anlayışını aşmamız gerek. Örneğin, anneyle alışverişe çıkan bir çocuk, “Anne bunu bana dönüştürür mısın?” diyebilir. Zeki çocuk öyle der çünkü. Normal koşullarda anne çocuğa, “Dönüştürürüm,” diyecektir. Eğer çocuğu aptal yerine koymadan yazarsanız, çocuk size güvenir. Ben hiçbir kitabımda çocuğu kandırmak istemedim, istemiyorum da. “Dönüştürürüz,” diyen anne, kitabımda olsun istemiyorum.

Özellikle Keleş Osman'da çocukluğunuzdan izler olduğunu biliyoruz. Bu yeni romanınızda da öyle izler var mı?

Aslında Kitabın Adı'nda da aynı tavır var. Caner'in dedesiyle diyalogu ve aklımdan geçen düşüncelere şahit olduğumuzda onun da zeki bir çocuk olduğunu görüyoruz. Çocukluğumdan en önemli iz budur belki de. Kendi çocukluğumuza bakalım, hangimiz adam

MUHSİN AKGÜN

“Yengem elma sandığıyla kitap getirirdi”

Gençlik yıllarında etkilendiğiniz, okuyarak beslendiğiniz isimler kimlerdi?

Büyüdüğümüz evde güzel kitaplığımız vardı. Yengem eve elma sandığıyla kitap getirirdi. Sakatlığım nedeniyle uzun süre yatmak zorunda kaldığım yıllar babam da İstanbul'a görevli gitmişti. Torba yoğurdunun elden ele dolandığı, yoğurt bittikten sonra torbanın yıkanıp yeniden kullanıldığı yıllardı. Bir nevi eşitlik vardı torba yoğurdunda. Babam da bir gün torba yoğurdunun

torbasına kitap doldurup getirmişti İstanbul'dan. Çağlayan Yayınları'ndan çıkan, Kemal Tahir'in çevirdiği ve o yıllarda çok okunan “Mike Hammer” kitaplarını ilk defa böyle okumuştum. Polisiye ve serüven kitapları denildiğinde o dizi aklıma gelir. Bu kitaplar, ortaokulda, öğretmeninim yönlendirmesiyle ödev yaptığım kitaplar olmaya başladı. Ödev olarak verilen kitaplar “benim kitabım” olamamıştı. Ama o polisiye ve macera kitaplarından unutmadığım pek çok ka-

rakter ve olay var. Çocukların okuması gereken, sınıf kitaplığında hep olan normal kitapları zaten okumuştum. Kemalettin Tuğçu kitapları onlardandı. Zorunlu olarak okumak zorunda kalmak, aslında bir okuma alışkanlığı kazandırdı bana. Yazarken yazıyor olmanın sevincini yaşarsan, okur da o okumanın sevincini yaşıyor mutlaka. Ama yıllarca yazarlık diye bir meslekten haberim yoktu. Birileri yazıyordu bu kitapları diye düşünüyordum.

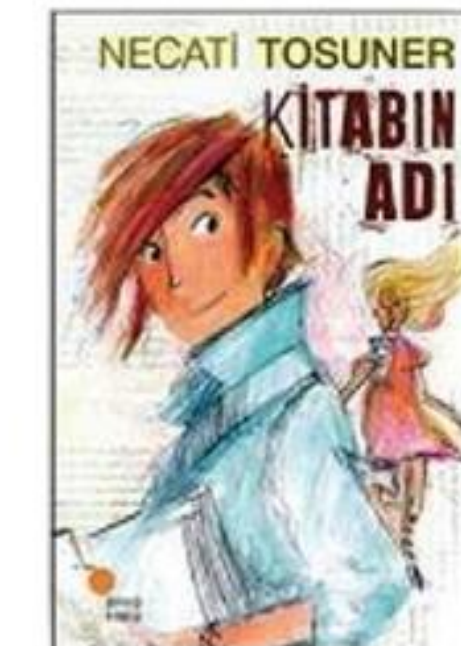
yerine konulmak istemedik ki? Adam yerine konduğumuzda mutlu olmadık mı? Nasihatler ve eğitim amaçlı şişirme bilgiler verme merakı var çocuk edebiyatında. Bu tür kitaplar edebiyata da saygısızlıktır. Çocuk kitaptan istediğini alır, istediğini almaz.

Kitabın Adı'nda oyunlarla donatılmış, damıtılmış bir dil var karşımızda. Çocuk edebiyatında çoğu eserde dil geri planda kalıyor, sizdeyse kitabın ana karakteri gibi dilsel zenginlik...

Dilin temelini bakıldığında, çocuğa olan yaklaşımın izleri görülebilir.

Çocuğa alınan çikolatanın yetişkinin yediğinden farkı ne? Çocuğa kandırma çikolatası alınır, özel olarak çocuk çikolataları yapılır. Bir yetişkinin yediği çikolata neyse, çocuğa da aynı değeri vermelisiniz. Kitap da böyle. Kullandığınız dilin ve anlatımın aynı titizliği hak ettiğini düşünüyorum. “Nasıl olsa çocuk okuyor,” diye düşünülmemeli. Öte yandan, yazarın çocuk için yazdığı metinde sözcük seçimleri çok önemli. Kullandığınız sözcüğün bir çocuk düşünde nerelere dokunabileceği, ne anlamlar ifade edebileceği iyi düşü-

nülmeli. Bir yetişkin için sözcükler nasıl dikkatli seçiliyorsa, çocuk için de sözcüklerin gideceği yerler iyi düşünülmeli.

KİTABIN ADI
Necati Tosuner
Günışığı Kitaplığı, 2015
180 sayfa, 14 TL.